

DE MEISJES VAN DE SPROTFABRIEK.

Oostende is nooit een nijverheidsstad geweest. En vroeger veel minder nog dan thans. Want waarop konden wij eertijds bogen? Op enkele bescheiden scheepstimmerwerven, een paar touwslagerijen, zeilmakerijen, scheepssmidsen... Verder hadden we enkele "iesspitten" of ijsmagazijnen, een drietal bloeiende oesterputten... en dat was ongeveer alles. O, ik weet dat ik niet volledig ben. Doch dit is ook mijn bedoeling niet. Tenminste niet in dit opstel.

En, kijk eens, op een zekere dag werd te Oostende, langs de kanten van de Viadukt, een fabriek gebouwd, waar men o.a. verduurzaamde vis zou bewerken. Hoofdzakelijk sardijnen of sprot. En daar de Oostendenaar nooit lang moet zoeken om een gepaste benaming te vinden, werd de inrichting spontaan de "Sprotfabriek" geheten. En zo is het nog...

Nonde-nonde!.. Dat was nu eens een meevallertje voor de talrijke vissersgezinnen, waar men niet wist wat beginnen met al die grote of opschietende meisjes. Ze konden toch allemaal geen kinder- of volle meid zijn bij de bakker of beenhouwer, bij dokters of advocaten... Er waren immers te veel kinderen op de Kaai en bij het werkvolk en bij de kleine burgerij.

Daarom ook betekende de Sprotfabriek een ware redding voor veel kroostrijke gezinnen onder de werkende

klasse. Gewis was de werkdag lang in de Sprotfabriek. Tien volle uren! . . Maar ze wonnen er schoon geld. Denk eens : 1,25 frank. Neen, neen, niet per uur, doch per dag . . .

De meisjes van de Sprotfabriek !

Wanneer de stoomfluit het einde van de dagtaak uittoette, trokken de meisjes in één grote bende, gearmd en zingend, naar huis. Eerst in kleinere groepjes in de Sprotgang (Djezeke : men heeft dit steegje thans in Sprot slop herdoopt). Dan onder de viadukt en zo in de bredere Lef-fingestraat. Hier namen ze gans de steenweg in. Ter hoogte van het lokaal der aloude schuttersgilde Sint Sebastiaan, was de groep volledig gevormd, zonder dat de meisjes het zelf wisten, zo heel natuurlijk, uit pure gewoonte . . .

Hun wijde rokken reikten tot aan de enkels. Daarop een lang voorschoot. Op hun lijfje, zonder ook maar een enkele uitzondering, een sjaal kruisgewijze over de borst getrokken en op de rug toegespeld of geknoopt. Deze bonte, geruite of gestreepte sjaals dekten om zo te zeggen gans hun bovenlijf. Hun haar was plat naar achter gekamd en vastgelegd in een wrong. Enkele behaagzieke meisjes verkozen daarbij een effen of meer dikwijls een gefriseerde " frou-frou " op het voorhoofd. Sommigen nog kamden hun haar in een scheiding of " splette " in het midden. Bijna allen droegen zilveren of gouden oorringetjes . . . Neen, ik vergeet hun lage, verniste klompjes niet. Want dat kenteken stond onverstoort vast bij de meisjes van de Sprotfabriek . . .

Hun gezicht was fris. Niet zelden soms heel mooi. Hun lachende ogen, vol tintelende levensblijheid, keken somtijds wat ondeugend-uitdagerend, zo niet wel een tikje brutaal . . .

Hoe dikwijls heb ik deze meisjes niet lang bekeken nabij het oud Goederenstation in de Spoorwegstraat, waar ik als knaap, op een loopje, de vrachtbrieven moest brengen voor mijn vader ?

Tien, twaalf, soms meer rijen nog, van elk zes of zeven gearmde meisjes marcheerden aldus in het midden van de steenweg. Ze stapten op maat van hun liedjes en op de kadans van hun klompjes : klak, klak, klak . . .

Ik heb reeds elders mijn bewondering uitgedrukt, geloof ik, omtrent de aangeboren juistheid, de volheid en de bevalige buigzaamheid van hun stem ?

. . . Wat zag ik tot mij na-de-ren,

Een zeer korte poos gedurende welke de harmoniërende kloefjes driemaal " klak, klak, klak " klopten.

tusschen de groene bla-de-ren,

" klak, klak, klak " .

langs eene groo-te wa-terplas,

waar dat een vis-scher was . . .

Aan de scheepswerf gekomen verdubbelde hun ijver. Kwamen ze hier niet een beetje onder eigen of aanverwant volk ? En lichtjes treiterend galmde het nu :

Die zwar-te kroaie,

ka me ni poaien,

van stop-pen en noaien . . .

Onnodig te zeggen dat de meisjes hier nog meer bijval oogstten dan elders. Aan de Sint Jansbrug brokkelde de stoet een tikje af : Die van het Hazegras welke rechts insloegen . . . Doch het nieuwe groepje keelde des te levendiger :

Wie komt daar zingend aan,

in de stralen van de maan ?

't is de Sprotfabriek . . .

Het gros trok echter langs de Aksechessestraat (verbastering van Archiduchesse) en de Albertusstraat (thans Euphr. Beernaertstraat) de stad in naar de " Kaai " . . . O, het kwam niet op een omweg. Bij de Kapellestraat zongen de meisjes sarrend - uitdagend hun eigen lied :

Dansen en springen,
lustig is ons lot ;
zoo zijn wij als wij werken,
als wij werken in de sprot.
De juffers van de groote straat,
die ons passeeren 's avonds laat,
die zijn niet eens zoo chiek,
als de meisjes van de Sprotfabriek ...

... ..
Meisjes van de Sprotfabriek uit de tijd waarvan ik spreek, uw rangen zijn op deze dag van het jaar Onzes Heren 1958, waarschijnlijk reeds erg gedund ? Grijs grootmoeders, oude moeders, die nog overblijven, velen dragen thans wellicht de onuitwisbare stempel van het onmeedogende leven : zorg en kommer, nood en ellende ... Mochten de u resterende dagen en jaartjes u zoet, voorspoedig en aangenaam wezen ! ... Dit is mijn vurigste wens ...